

Дуже важливо визначити основні критерії, за якими визначати ефективність управління галуззю. Зі зміною політики управління ці критерії можуть змінюватись. Також можливе використання вагових коефіцієнтів за кожним критерієм. Вагові коефіцієнти вказують на важливість кожного показника для діяльності галузі.

Для визначення показників, що характеризують ступінь досягнення галуззю головного критерію, потрібно використовувати як методи прямих розрахунків, так і методи опосередкованого оцінювання (експертні методи, анкетне опитування тощо).

Оскільки жоден із наведених підходів до визначення ефективності не має порівняно з іншими абсолютних переваг, у практиці оцінювання ефективності управління вважаємо за доцільне їх комбіноване використання, що зрештою підвищує ступінь достовірності отриманих результатів.

Література

1. Вершигора Е.Е. Менеджмент : учебн. пособие [для студ. ВУЗов]. – М. : ИНФРА-М, 1998. – 256 с.
2. Гибсон Дж.Л., Иванцевич Д.М., Доннелли Д.Х. – мл. Организации : пер. с англ. – 8-е изд. – М. : ИНФРА-М, 2000. – XXVI. – 662 с.
3. Иванов А.П. Менеджмент : учебник [для студ. ВУЗов]. – СПб. : Изд-во Михайлова В.А., 2002. – 440 с.
4. Менеджмент (современный российский менеджмент) : учебник [для студ. ВУЗов] / под ред. Ф.М. Русинова и М.Л. Разу. – М. : ФБК-ПРЕСС, 1998. – 504 с.
5. Осовська Г.В. Основи менеджменту : навч. посібник [для студ. спец. 7.050201 "Менеджмент організацій"]. – Житомир : Вид-во ЖІТІ, 1998. – 600 с.
6. Райзберг Б.А., Фатхутдинов Р.А. Управление экономикой : учебник [для студ. ВУЗов]. – М. : ЗАО "Бизнес-школа "Интел-Синтез", 1999. – 784 с.
7. Державне управління в Україні : посібник / за наук. ред. д-ра юрид. наук, проф. В.Б. Авер'янова. – К. : Вид-во ТОВ "СОМІ", 1999. – 265 с.
8. Кушлин В.И. Государственное регулирование рыночной экономики / В.И. Кушлин, Н.А. Волгин. – М. : Изд-во "Экономика", 2002. – 312 с.
9. Кузьмін О.Є. Теоретичні та прикладні засади менеджменту / О.Є. Кузьмін, О.Г. Мельник. – Львів : Вид-во "Інтелект-Захід", 2003. – 352 с.
10. Житловий фонд за даними Статистичної інформації на 2008 р. / Держ. ком. статистики України. [Електрон. ресурс]. – Доступний з: http://www.ukrstat.gov.ua/control/uk/localfiles/display/operativ/operativ2007/ibd/vez/vez_rik06_u.html

УДК 332.12:001.8

Аспір. З.Р. Костак – Львівська КА

ВПЛИВ РЕГІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ НА РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ РЕГІОНУ

Розглянуто державну та регіональну політику у сфері інновацій, проаналізовано зарубіжний досвід державного регулювання інноваційної діяльності. Обґрунтовано макро- та мікроінструменти регіонального регулювання інноваційної діяльності.

Ключові слова: інновації, економічний розвиток, регіональна економіка.

Post-graduate Z.R. Kostak – L'viv commercial academy

Regional innovative policy influence of region economy development

The article covers a states and region politic in innovation sphere, analysis foreign experience the states regula of innovation activity. Well-founded makro- and mikro- instruments region regulate of innovation activity.

Keywords: innovations, economical development, region economic.

Функціонування і розвиток регіональних економічних систем не може здійснюватися лише на основі ринкового саморегулювання. Політика державного невтручання неминуче призводить, як свідчить практика, до нарощування різного роду суперечностей, здатних зруйнувати цілісність національної економіки та суспільства. Розроблення та реалізація інноваційної стратегії регіону тепер є важливим завданням його соціально-економічного розвитку. Тому основною метою дослідження постає проблема пошуку ефективних інструментів розвитку економіки на регіональному рівні [3, с. 98]

На сьогодні це питання активно досліджують такі відомі науковці, як В.М. Геєць, О.А. Кириченко, М.І. Зверков, а також вчені-регіоналісти – М.І. Долішній, С.М. Злупко, Є. Бойко, М.Д. Пістун та ін.

Загальновідомо, що регіональна інноваційна політика є невід'ємним складником державної інноваційної політики. Враховуючи особливості того чи іншого регіону, вона визначає, з одного боку, ставлення держави до його інноваційних та науково-технічних проблем, а з іншого, – забезпечує участь наукового та інноваційного комплексу регіону у вирішенні соціально-економічних і науково-технічних проблем держави.

Виходячи із концепції державної інноваційної політики України регіональна інноваційна політика – це форми і методи стимулювання інноваційної активності в регіоні з тим, щоб науково-технічні дослідження та розробки широко втілювалися у виробничий результат – нові конкурентоспроможні види продукції, нові технологічні процеси, нові організаційні рішення [2, с. 578].

Інноваційний шлях розвитку економіки є головним стратегічним орієнтиром економічної політики держави. На сьогодні спостерігаються позитивні зрушення у створенні інституційної бази внутрішнього ринку інновацій завдяки розвитку сучасного законодавства України в галузі науки та інноваційної діяльності, а також вітчизняні науковці і спеціалісти розробили "Стратегію економічного і соціального розвитку України на 2004-2015 рр." [5, с. 79], якою визначають:

- правові, економічні й організаційні засади державного регулювання інноваційної діяльності в Україні. Держава встановлює форми стимулювання інноваційних процесів, передбачає податкові амортизаційні та митні пільги, які спрямовує на підтримку розвитку економіки України інноваційним шляхом;
- заходи регулювання відносин, пов'язаних із науковою і науково-технічною діяльністю, створення умов для підвищення ефективності наукових досліджень і використання результатів для забезпечення науково-технічного розвитку всіх сфер суспільного життя;
- стратегічні та середньотермінові пріоритетні напрями інноваційного розвитку суспільства, реалізацію яких мають здійснювати за безпосередньою участю вітчизняної науки на основі нових наукових розроблень і технологій;
- правові, організаційні та фінансові основи експертної діяльності в науково-технічній сфері;
- правові й економічні засади запровадження та функціонування технологічних парків, їхніх учасників, дочірніх і спільних підприємств, які виконують

інвестиційні та інноваційні проекти за пріоритетними напрямками діяльності технологічних парків;

- пріоритети та напрями інноваційної діяльності, запровадження моделі сталого економічного зростання вітчизняних підприємств, удосконалення структури їхнього основного капіталу й інтенсивного інвестування високотехнологічного виробництва;
- основні завдання Державного агентства України з інвестицій та інновацій.

З аналізу публікацій за зазначеною проблемою видно, що держава, здійснюючи регулювання соціально-економічних процесів, використовує систему методів і інструментів, які змінюються залежно від економічних завдань, матеріальних можливостей держави та нагромадженого досвіду регулювання. Аналіз світового досвіду дає змогу стверджувати як про формування національних інноваційних систем, так і про стандартний набір суспільних форм і методів державного регулювання. Сформувався цілісна система наукових поглядів щодо таких принципово важливих проблем державної політики, як програмно-цільове управління інноваційними процесами і відповідний порядок їхнього державного фінансування, потреба створення потужних науково-промислових комплексів з об'єднанням потенціалу крупних виробничих підприємств, наукових установ і навчальних закладів, комплексне довготермінове планування державної діяльності в цій сфері.

Досвід США, Англії та інших розвинених країн показує, що активне залучення в господарський оборот результатів науково-технічної діяльності, створених за рахунок державних коштів, виявилось можливим тільки за лібералізації цієї сфери та максимальному закріпленні прав за організацією-виконавцем. Це дозволило ввести в зазначених країнах в оборот до 70 % результатів науково-технічної діяльності, створених за рахунок бюджетних коштів. Так, наприклад, у 1980 р. уряд США фінансував 60 % академічних досліджень і володів досі 28 тис. патентів, але лише 4 % з них було ліцензовано промисловістю. Після прийняття закону, що передало права власності на результати НДДКР їхнім виконавцям, кількість патентів збільшилася в 10 разів, і буквально за 2-3 роки завдяки університетам було створено 2200 фірм для комерціалізації науково-технічних результатів. Замість поглинання фінансових коштів університети і лабораторії стали створювати їхні джерела. Щорічно \$40-50 млрд вливається в бюджет США за рахунок обороту інтелектуальної власності. Протилежний приклад являє собою Росія, у якій як спадщину СРСР права власності на отримані за державний рахунок наукові результати закріплено за відповідними міністерствами. Тому сьогодні в Росії в господарському обороті знаходиться менш 1 % результатів науково-технічної діяльності [3, с. 56]

Незважаючи на те, що повноваження щодо вирішення законодавчих проблем інноваційної сфери належать державі, регіони мають у цій сфері свої можливості, зв'язані як із практичним відпрацьовуванням механізмів реалізації вже діючих правових актів, так і з розробленням проектів рішень центральних органів влади і подальшим їхнім лобіюванням [1, с. 259].

Інструменти регіональної політики, які використовують уряди і місцеві органи влади країн ринкової економіки, показано на рис. 1.

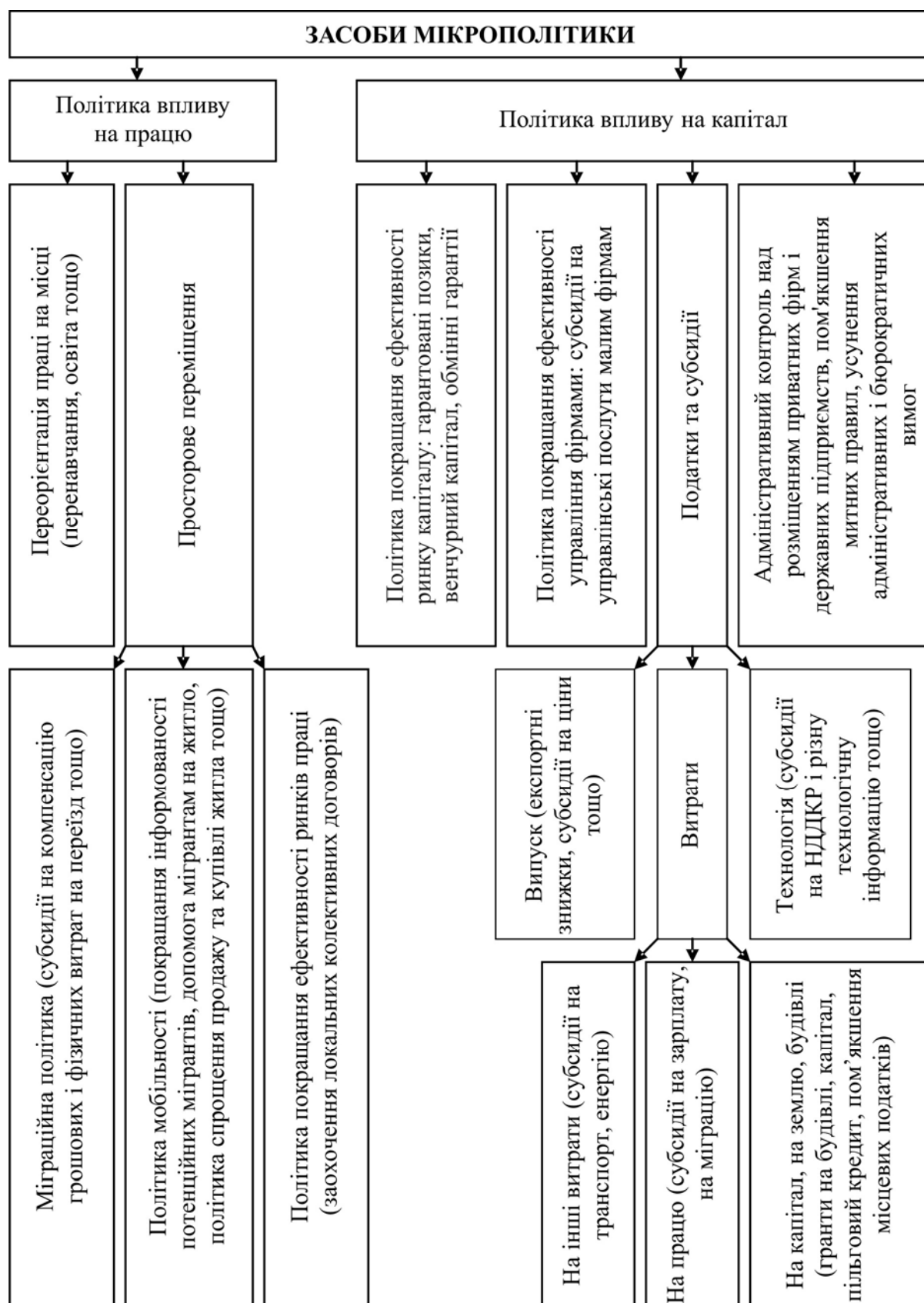

Рис. 1. Засоби регіональної політики [4, с. 10]

За ступенем універсальності та широтою впливу інструменти регіонального регулювання можна поділити на дві групи:

- загальноекономічні регулятори (або макроінструменти), які впливають на поведінку більшості економічних суб'єктів на значних територіях;

- регулятори адресного впливу (або мікроінструменти).

Загальні схеми засобів (інструментів) макро- і мікрополітики, які розробили Х. Армстрон і Д. Тейлор [4, с. 19], спираючись на європейську практику, наведено на рис. 2 та 3.

Рис. 2. Засоби регіональної макрополітики [4, с. 11]

Рис. 3. Засоби регіональної мікрополітики [4, с. 11]

Зі схеми (рис. 2) видно, що макроінструменти регіональної економічної політики – це диференційовані за регіонами параметри (нормативи, ставки тощо) й умови загальнодержавної податкової, кредитної, інвестиційної, соціальної політики.

Інакше кажучи, для стимулювання економічного росту та підтримки проблемних регіонів встановлюють нижчі ставки оподаткування підприємництва, пільгові кредитні ставки, пільгові транспортні тарифи.

Треба визнати, що існують значні відмінності між країнами щодо використання регіонально диференційованих макроінструментів. У більшості країн склад і параметри макроінструментів досить часто змінюється згідно із змінами, які відбуваються у макроекономічній політиці, та відповідно до фінансових можливостей держави.

Загалом, протягом останніх років у регіональній політиці превалюють мікроінструменти, які безпосередньо впливають на діяльність суб'єктів регіональної економіки за двома напрямками: на працю і на капітал (рис. 3).

Враховуючи те, що інноваційний розвиток потребує значних інвестицій, окреслимо фрагментарно мікроінструменти впливу на капітал. У більшості своїй – це різного роду інвестиційні гранти (субсидії та знижки). Їх на-

дають на інвестиції в конкретні об'єкти, котрі сприяють економічному розвитку регіону, на розширення виробництва експортної продукції, створення нових технологій та проведення НДДКР. Найвищим пріоритетом у стимулюванні регіонального підприємництва володіє інноваційна діяльність, зокрема, створення малих високотехнологічних фірм, формування технополісів, створення інноваційних фондів.

У табл. 2 систематизовано дані щодо використання різних макро- і мікроінструментів регіональної політики в країнах ЄС. З табл. 2 видно, що найпоширеніші інвестиційні гранти, а найменш – амортизаційні пільги. Відомо, що амортизація – це не тільки джерело фінансування переважної частини капіталовкладень, а своєрідний механізм, що забезпечує системне й ефективне оновлення основного капіталу.

На нашу думку, ефективність регулювання регіонального розвитку економіки буде залежати від вдалого поєднання різних макро- і мікроінструментів і від контролю місцевих органів влади за цільовим спрямуванням стимулів.

Література

1. Геєць В., Семиноженко В. Інноваційні перспективи України : монографія. – Харків : Вид-во "Константа", 2006. – 272 с.
2. Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку / за ред. В.М. Геєця. – К. : Ін-т екон. прогнозування, Фенікс, 2003. – 1008 с.
3. Ларина Р.И., Кисельников А.А. Региональная политика в странах рыночной экономики, НГАЕ и У. – М. : ОАО Изд-во Экономика, 1998. – С. 172-174.
4. Armstrong N. / Taylor J. Regional Economic and Polici. – L, Harvester Wheatsheaf, 1993 / -Р. 397.
5. Стратегія економічного і соціального розвитку України (2004-2015 роки) "Шляхом Європейської інтеграції" / А.С. Гальчинський, В.М. Геєць та ін.: Нац. ін-т стратег. дослідж., Ін-т екон. прогнозування НАН України, М-во економіки та з питань європ. інтегр. України. – К. : ІОЦ Держкомстату України, 2004. – 416 с.

УДК 338.53

Доц. В.І. Куцик, канд. екон. наук;
магістрант О.Б. Шугало – Львівська КА

ЦІНИ І ЦІНОУТВОРЕННЯ НА ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ У РИНКОВИХ УМОВАХ

Обґрунтовано потребу здійснення структурної перебудови економіки України. Розглянуто розвиток економіки як нелінійної системи з позицій двох моделей: еволюційної та біфуркаційної. Виділено основні напрями розвитку структури економічної системи – якісний та кількісний. Запропоновано шляхи реалізації стратегічних зрушень у процесі економічного розвитку України.

Assoc. prof. V.I. Kucyk; undergraduate O.B. Shugalo – L'viv commercial academy

The prices and pricing of marketening conditions in business enterprises

Necessity of conducting of structural alteration of economy of Ukraine is substantiate. Development of economy is considered as a nonlinear system from positions of two models: evolutionary and bifourcational. Basic directions of development of the economical system's structure were selected – high-quality and quantitative. The ways of realization of strategic changes are offered in the process of economic development of Ukraine.